

ไม่เร่งรัดติดตามให้เจ้าหน้าที่ชดใช้เงิน ... ผู้บังคับบัญชาต้องรับผิดชอบ !

โดย นายปกครอง

นอกจากผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานของรัฐจะมีหน้าที่ควบคุมและตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ใต้บังคับบัญชาให้เป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการแล้ว เมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นกับหน่วยงานของรัฐอันเกิดจากการกระทำละเมิดของเจ้าหน้าที่ ผู้บังคับบัญชาก็ยังมีหน้าที่สำคัญในการสอบสวนข้อเท็จจริงเพื่อหาตัวผู้ต้องรับผิดชอบ จำนวนเงินที่ต้องชดใช้ และเร่งรัดติดตามให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานด้วย ไม่ว่าจะในรูปแบบของการออกคำสั่ง การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง หรือการฟ้องคดีต่อศาล

คดีปกครองที่หยิบยกมานำเสนอในฉบับนี้ เป็นตัวอย่างของการที่ผู้บังคับบัญชาไม่เร่งรัดติดตามให้เจ้าหน้าที่ที่กระทำละเมิดชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้แก่หน่วยงานของรัฐ จนพ้นกำหนดอายุความการเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รับผิดชอบ หน่วยงานของรัฐจึงมาใช้สิทธิเรียกร้องให้ผู้บังคับบัญชารับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นแทน จึงนับว่าเป็นอุทาหรณ์ที่น่าสนใจสำหรับผู้บังคับบัญชาอย่างมากครับ !!

เหตุของคดีเกิดเมื่อครั้งผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีและได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงความรับผิดทางละเมิดกรณีเทศบาล (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1) จัดซื้อที่ดินทิ้งขยะแล้วจำนวนเนื้อที่ดินขาดหายไป ซึ่งคณะกรรมการฯ มีความเห็นให้คณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสมสภาพที่ดินและตรวจรับที่ดินเป็นผู้ต้องรับผิดชอบชดใช้เงินค่าที่ดินที่ขาดหายไป เนื่องจากมีการตรวจรับที่ดินโดยมิได้ตรวจสอบแนวเขตที่ดินก่อนและเจ้าของที่ดินข้างเคียงมิได้รับรองแนวเขตที่ดิน

เมื่อผู้ฟ้องคดีลงนามรับทราบเรื่องดังกล่าวเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2543 แต่ได้ออกคำสั่งเรียกให้เจ้าหน้าที่ผู้กระทำละเมิด (คณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสมสภาพที่ดินและตรวจรับที่ดิน) ชดใช้ค่าที่ดินที่เนื้อที่ขาดหายไปตามหนังสือลงวันที่ 17 มิถุนายน 2546 ซึ่งเป็นการไม่ได้ใช้สิทธิเรียกร้องภายในอายุความตามมาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 (กล่าวคือ ต้องใช้สิทธิเรียกร้องภายใน 2 ปีนับแต่วันที่รู้ถึงการละเมิดและรู้ตัวเจ้าหน้าที่ผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทน แต่ทั้งนี้ต้องไม่เกิน 10 ปีนับแต่วันทำละเมิด ตามมาตรา 448 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์) ทำให้เทศบาลได้รับความเสียหาย เทศบาลจึงมีคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีในฐานะผู้บังคับบัญชารับผิดชอบต่อชดใช้ค่าสินไหมทดแทนดังกล่าว

ผู้ฟ้องคดีอุทธรณ์คำสั่ง แต่ผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2) ได้พิจารณาแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำสั่งโดยลดจำนวนผู้ต้องรับผิดลงเหลือ 2 คน ประกอบด้วย ผู้ฟ้องคดีและเจ้าหน้าที่อื่นอีก 1 คน เทศบาลจึงแก้ไขคำสั่งให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ผู้ฟ้องคดีจึงนำคดีมาฟ้องเพื่อขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษาเพิกถอนคำสั่งดังกล่าว

การที่ผู้ฟ้องคดีออกคำสั่งให้คณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสมสภาพที่ดินและตรวจรับที่ดินชดใช้ค่าที่ดินที่ขาดหายไปเมื่อพ้นอายุความตามที่กฎหมายกำหนด ถือเป็นกรกระทำละเมิดที่ผู้ฟ้องคดีต้องชดใช้ค่าเสียหายแทนหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า เมื่อคณะกรรมการฯ ที่ผู้ฟ้องคดีแต่งตั้งมีความเห็นให้คณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสมสภาพที่ดินและตรวจรับที่ดินรับผิดชอบต่อชดใช้เงินค่าที่ดินที่ขาดหายไป และผู้ฟ้องคดีลงนามวันที่ 3 สิงหาคม 2543 จึงถือว่าได้รู้ตัวผู้จะพึงต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนในวันดังกล่าว สิทธิเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากมูลละเมิดจึงมีกำหนดอายุความสองปีนับแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2543 ตามมาตรา 10 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539

การที่ผู้ฟ้องคดีมีหนังสือลงวันที่ 17 มิถุนายน 2546 เรียกให้คณะกรรมการตรวจสอบความเหมาะสมสภาพที่ดินและตรวจรับที่ดินร่วมกันรับผิดชอบต่อชดใช้ค่าที่ดินที่เนื้อที่ขาดหายไป จึงเป็นการไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าวจนพ้นกำหนดอายุความการใช้สิทธิเรียกร้อง และเมื่อผู้ฟ้องคดีเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างเทศบาลซึ่งมีหน้าที่ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารกิจการของเทศบาลตามมาตรา 48 สัตตรส แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้ปล่อยปละละเลยไม่เร่งรัดติดตามการดำเนินการกรณีจัดซื้อที่ดินเนื้อที่

ขาดหายไป เพื่อให้มีการวินิจฉัยสั่งการให้มีการชดใช้ค่าสินไหมทดแทนอันเกิดจากมูลละเมิดภายในระยะเวลาตามกฎหมาย จนเป็นเหตุให้คดีขาดอายุความและทำให้เทศบาลได้รับความเสียหาย

จึงถือเป็นการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง และเป็นการกระทำละเมิดตามมาตรา 420 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ที่ผู้ฟ้องคดีต้องรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามมาตรา 8 ประกอบมาตรา 10 แห่งพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 เทศบาลจึงมีอำนาจออกคำสั่งเรียกให้ผู้ฟ้องคดีรับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนได้ตามมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 2057/2559) อย่างไรก็ตาม คดีนี้ได้มีการหักส่วนความบกพร่องของการดำเนินงานส่วนรวมของหน่วยงานของรัฐออกด้วย เนื่องจากไม่มีการวางระบบในการเร่งรัดติดตามการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ

คดีดังกล่าวจึงถือเป็นอุทธรณ์ที่ดีที่สุดสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ว่าจะในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งว่า จะต้องตระหนักและยึดถือระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปภายใต้กรอบเวลาที่กฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับกำหนดไว้อย่างเคร่งครัด เพราะหากเกิดความเสียหายขึ้นจากการละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่หรือไม่เร่งรัดติดตามให้ผู้กระทำละเมิดชดใช้ค่าเสียหายคืนให้แก่หน่วยงานของรัฐ อันเกิดจากความจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงแล้ว เจ้าหน้าที่ดังกล่าวไม่พ้นความรับผิดในการต้องชดใช้คืนเงินให้แก่หน่วยงานของรัฐเองดังเช่นอุทธรณ์ข้างต้นครับ !

(ปรึกษาคดีปกครองได้ที่สายด่วนศาลปกครอง 1355 และสืบค้นเรื่องอื่น ๆ ได้จาก www.admincourt.go.th เมนูวิชาการ เมนูย่อยอุทธรณ์จากคดีปกครอง)